

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
KRIMINALINIO ELGESIO PSICHOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Kristina Vanagaitė Kitas (-i): dr. Violeta Cimalanskaitė-Kazlauskienė	Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	32	103

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Tikslas: supažindinti studentus su psichologijos mokslo žinių taikymo teisinėje sistemoje ypatumais ir galimybėmis. Ugdomos kompetencijos: - Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir interpretuoti kriminalinio elgesio psichologijos teorijas ir empirinius duomenis. - Gebėjimas suprasti ir moksliskai paaiškinti psichologijos mokslo žinių taikymo teisinėje sistemoje ypatumus ir galimybes. - Gebėjimas elgtis pagal etikos standartus ir taikyti kriminalinio elgesio psichologijos žinias siekiant asmeninių, akademinių bei profesinių tikslų. - Gebėjimas suprasti psichologinių interpretacijų teisinėje sistemoje sudėtingumą ir atsižvelgti į analizuojamų duomenų sąsajas su situacijos kontekstu ir priimtais teisės aktais.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supranta psichologijos ir teisės mokslų sąsajas; kriminalinio elgesio psichologijos objektą ir taikymo sritis; kriminalinio elgesio psichologijos taikomus tyrimo metodus; geba vadovautis psichologijos teorijomis aiškinant kriminalinio elgesio veiksmus ir formavimosi ypatumus.	Probleminis dėstymas; aiškinimas; demonstravimas; mokomosios video medžiagos rodymas ir aptarimas.	Testavimas (raštu)
Supranta ir kritiškai vertina mokslinę kriminalinio elgesio psichologijos literatūrą; geba išskirti ir analizuoti kriminalinio elgesio psichologijos nagrinėjamas sritis bei problemas; supranta psichologijos mokslo žinių taikymo teisinėje sistemoje galimybes, svarbiausius teisinėje sistemoje dirbančio psichologo vaidmenis, jo atsakomybę ir profesinės etikos dilemas.	Probleminis dėstymas, aiškinimas, demonstravimas, mokomosios video medžiagos rodymas ir aptarimas; taikomi aktyvaus mokymo (-si) metodai (grupės diskusija, atvejų analizė, užduočių sprendimas, minčių lietus).	Testavimas (raštu)
Geba veiksmingai bendrauti, dirbti komandoje ir bendradarbiauti su kolegomis (atliekant bendrus projektus), pripažįstant ir integruojant kiekvieno jos nario indėlį, etišškai valdant konfliktines situacijas ir krizes.	Projekto (dirbant mažose grupėse) rengimas ir pristatymas, grupės diskusija.	Projektas

Vadovaujasi samprata, kad psichologiniai aiškinimai yra sudėtingi ir negalutiniai, gali skirtis priklausomai nuo populiacijos ir konteksto; studentai, vadovaudamiesi skirtingomis teorijomis, geba analizuoti kriminalinio elgesio formavimosi priežastis; diskusijose geba pasirinkti bei argumentuotai pateikti psichologinę kriminalinio elgesio interpretaciją, taip pat suprasti šių interpretacijų santykinumą.	Mokomosios video medžiagos rodymas ir aptarimas; taikomi aktyvaus mokymo (-si) metodai (grupės diskusija, užduočių sprendimas, minčių lietus). Informacijos paieška, projekto rengimas ir pristatymas.	Testavimas (raštu); projektas
Geba kritiškai vertinti kriminalinio elgesio psichologijos mokslinio ir praktinio taikymo galimybes, taip pat geba taikyti psichologijos žinias ir įgūdžius asmeninei ir karjeros raidai.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, mokomosios video medžiagos rodymas ir aptarimas, taikomi aktyvaus mokymo (-si) metodai (minčių lietus, grupės diskusija, atvejų analizė).	Testavimas (raštu)

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kriminalinio elgesio psichologijos samprata. Elgesio normų pažeidimų įvairovė. Teisės normos ir kriminalinis elgesys. Nusikalstamų veikų ir kriminalinio elgesio rūšys. Smurtiniai ir nesmurtiniai nusikaltimai. Kriminalinį elgesį aiškinančios psichologinės teorijos. Kriminalinio elgesio psichologijos ir kitų teisės psichologijos šakų santykis.	2		2				4	10	Pagrindinė literatūra 2 (3-12; 35-56 p.); paskaitų medžiaga.
2. Nužudymai kaip išskirtinis kriminalinis nusikaltimas. Svarbiausi psichologiniai nužudymų veiksniai ir teorinės prieigos. Paauglių nužudymus aiškinančios teorijos. Žudikų ir jų aukų psichologinė charakteristika. Nuosprendžių dėl nužudymų psichologinės analizės rezultatai. Žudikų ir kitus nusikaltimus įvykdžiusių nuteistųjų socialinės informacijos apdorojimo ypatumai.	2		2				4	12	Pagrindinė literatūra 2 (57-172 p.); 4 (87-169 p.); paskaitų medžiaga.
3. Serijinės žmogžudystės. Daugybinės žmogžudystės: serijinių ir masinių žudikų samprata. Serijinių žudikų elgesio motyvai ir tipologija. Teorijos, aiškinančios serijinių žudikų elgesį. Psichologinis serijinio žudiko portretas. Moterys serijinės žudikės. Serijinių žudikų aukos ir jų psichologinė charakteristika.	2		2				4	12	Papildoma literatūra 1 (131-164; 249-267 p.); 2 (72-107); 6 (79-135); paskaitų medžiaga.
4. Smurtas artimoje aplinkoje. Smurto artimoje aplinkoje samprata, paplitimas ir formos. Smurtas prieš vaikus, sutuoktinį / intymų partnerį, senyvo amžiaus asmenis. Smurtą artimoje aplinkoje aiškinančios psichologinės teorijos. Smurtautojo artimoje aplinkoje ir jo aukos psichologinė charakteristika. Psichologiniai smurto artimoje aplinkoje padariniai ir pagalbos nukentėjusiesiems nuo smurto artimoje aplinkoje galimybės.	2		2				4	12	Pagrindinė literatūra 1 (264-290 p.); paskaitų medžiaga.

5. Nusikaltimai virtualioje erdvėje. Nusikalstamo elgesio internete įvairovė: persekiojimas, patyčios, vaikų pornografijos žiūrėjimas ir platinimas, pedofilija, sukčiavimas, tapatybės vagystė ir pan. Psichologiniai nusikalstamo elgesio internete ypatumai. Nusikaltėlių ir nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų virtualioje erdvėje psichologinė charakteristika.	2		2				4	11	Pagrindinė literatūra 5 (3-25; 447-721 p.); paskaitų medžiaga.
6. Radikalizacija ir teroristiniai nusikaltimai. Radikalizacijos ir terorizmo samprata, paplitimas ir formos. Teroristinių grupių ir pavienių teroristinius išpuolius vykdančių asmenų psichologinės charakteristikos, motyvai ir tikslai. Teroristinius nusikaltimus aiškinančios psichologinės teorijos.	2		2				4	11	Pagrindinė literatūra 1 (325-348 p.); paskaitų medžiaga.
7. Turtiniai nusikaltimai. Turtinių nusikaltimų paplitimas, ypatumai, formos (sukčiavimas, vagystės ir kt.) ir psichologiniai veiksniai. Turtinių nusikaltimų vykdytojų psichologinės charakteristikos, motyvai ir tikslai. Turtinius nusikaltimus aiškinančios psichologinės teorijos.	2		2				4	11	Pagrindinė literatūra 1 (409-437 p.); paskaitų medžiaga.
8. Kriminalinio elgesio prevencijos ir nusikaltėlių rehabilitacijos psichologiniai aspektai. Kriminalinio elgesio prevencijos strategijos ir jų efektyvumas. Bausmę atliekančių nusikaltėlių elgesio psichokorekcija ir jos efektyvumas. Socialinės-psichologinės pagalbos nusikaltėliams problemos ir perspektyvos.	2		2				4	12	Pagrindinė literatūra 2 (223-242 p.); paskaitų medžiaga.
9. Pasiruošimas kolokviumui								4	
10. Pasiruošimas egzaminui								8	
Iš viso	16		16				32	103	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitym o laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	60	Sesijos metu	Testavimas (raštu). Atsakymai į klausimus (atvirus ir / ar uždarus) raštu (taikoma 10 balų skalė); egzaminas gali vykti kontaktiniu būdu arba virtualioje mokymosi aplinkoje. Klausimai sudaryti iš visos per paskaitas pateiktos ir savarankiškai išnagrinėtos medžiagos. Norint laikyti egzaminą, būtina gauti teigiamą kolokviumo įvertinimą. Seminarų lankymas yra privalomas (ne mažiau kaip 75 proc.). Už ne pateisinamos priežasties praleistus seminarus studentai privalo atsiskaityti raštu (rašant rašto darbą dėstytojo (-os) nurodyta tema, apimtis – 10 000-15 000 spaudos ženklų).
Kolokviumas	30	Antroje semestro dalyje paskirtu metu	Testavimas (raštu). Atsakymai į klausimus (atvirus ir / ar uždarus) raštu (taikoma 10 balų skalė); tarpinis atsiskaitymas gali vykti kontaktiniu būdu arba virtualioje mokymosi aplinkoje. Klausimai sudaryti iš perskaitytos privalomos (papildomos) literatūros, seminarų metu analizuotos medžiagos.
Projektas	10	Paskirtą datą semestro metu	Projektas atliekamas dirbant mažose grupelėse (2-4 studentai). Grupės nariai turi surinkti informaciją ir paaiškinti pasirinkto asmens (pvz., žinomo serijinio žudiko) kriminalinio elgesio motyvus, formavimosi mechanizmus bei veiksmus, skatinančius pradėti ir tęsti kriminalinę veiklą. Pasirinkto atvejo analizei reikia pritaikyti psichologijos teorijas, kurios geriausiai padėtų suprasti ir paaiškinti nagrinėjamą elgesį. Projektas pristatomas seminario metu paskirtą datą. Kiekvienas projekto grupės narys gauna po vieną balą, jeigu aktyviai dalyvavo ieškant informacijos bei rengiant projekto

			pristatymą, projekto pristatymo metu būna išitraukęs ir geba atsakyti į klausimus (pristatymo metu aptariamas kiekvieno indėlis). 0 balų skiriama, jei studentas nedalyvavo grupės veikloje, buvo neįsitraukęs arba jo indėlis, vertinant bendrą grupės rezultatą, yra nežymus.
--	--	--	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Bartol, C. R., Bartol, A. M.	2011	Criminal behavior: A psychological approach. 9-th ed.		Boston: Prentice Hall
2. Bonta, J., Andrews, D. A.	2017	The psychology of criminal conduct. 6-th ed.		London: Routledge
3. Craig, L. A., Dixon, L., Gannon, T. A. (editors)	2013	What works in offender rehabilitation: An evidence-based approach to assessment and treatment.		Chichester: Wiley-Blackwell
4. Čepas, A., Dobryninas, A., Valickas, G. (redaktoriai)	2018	Nužudymai Lietuvoje.		Vilnius: Justitia
5. Holt T.J., Bossler A.M. (editors)	2020	The Palgrave Handbook of International Cybercrime and Cyberdeviance		Palgrave Macmillan
Papildoma literatūra				
1. Brookman, F., Maguire, E. R., Maguire, M. (editors)	2017	The handbook of homicide		Chichester: John Wiley & Sons
2. Harrison M.A.	2023	Just as Deadly: The Psychology of Female Serial Killers		UK: Cambridge University Press
3. Hollin, C. R.	2013	Psychology and crime: An introduction to criminological psychology. 2-nd ed.		London: Routledge
4. Jahankhani, H.	2018	Cyber criminology.		Cham: Springer
5. Paulino, M.	2016	Forensic psychology of spousal violence.		Amsterdam: Academic / Elsevier
6. Petherick W., Sinnamon G. (editors)	2017	The psychology of criminal and antisocial behavior: victim and offender perspectives.		Amsterdam: Elsevier, Academic Press
7. Žukauskienė, R.	2006	Kriminalinio elgesio psichologija.		Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras